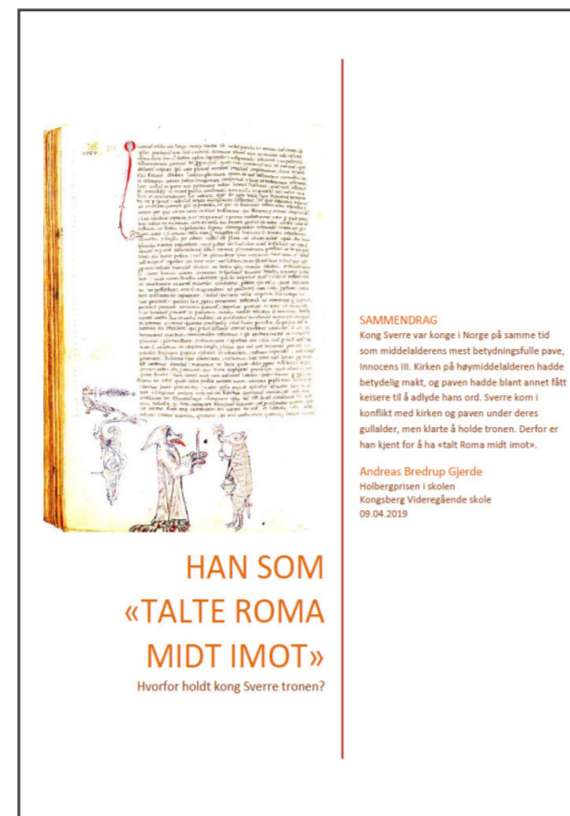

HAN SOM «TALTE ROMA MIDT IMOT»: HVORFOR HOLDT KONG SVERRE TRONEN?

ANDREAS BREDRUP GJERDE, KONGSBERG VIDEREGÅENDE SKOLE

Kong Sverre var konge i Norge på samme tid som middelalderens mest betydningsfulle pave, Innocens III. Kirken på høymiddelalderen hadde betydelig makt, og paven hadde blant annet fått keisere til å adlyde hans ord. Sverre kom i konflikt med kirken og paven under deres gullalder, men klarte å holde tronen. Derfor er han kjent for å ha «talt Roma midt imot».

PROBLEMSTILLING

Særlig pave Innocens' handlinger førte til at kirken ble spesielt mektig under høymiddelalderen. Med tanke på dette velger jeg å foreta meg denne problemstillingen: hvorfor klarte ikke kirken å fjerne kong Sverre fra tronen?

METODE

Siden kildestudiet omhandler historiske hendelser som skjedde for litt over 800 år siden, ville innsankingene av informasjon komme primært fra andrehandsberetninger. Derimot har perioden til pave Innocens III blitt godt dokumentert, og mest signifikant er muligens bevaringen av hans brev. Utover den tidligere pavens brev benyttet jeg meg av norske og engelske andrehandsberetninger av perioden for å danne meg et bilde av epoken og konflikten.

Dokumenter rundt pave Innocens III er også godt bearbejdet av historikere, som gir større tiltro at oversettelsene er presise. I tillegg til bruk av kildene i denne oppgaven som oftest er tolket av historikere med kunnskap om emne.

RESULTATER

Det er mange tenkelige grunner til at kong Sverre klarte å holde på makten som han gjorde. Norge lå blant annet langt unna Roma, som må ha komplisert kirkens handlekraft. Kong Sverre fikk informasjon og kunne handle relativt raskt i forhold til paven.

Likevel kunne kirken minimere denne komplikasjonen. Avstandsfaktoren kan ha spilt en rolle i hvordan kong Sverre ble sittende, til tross for at paven hadde metoder til å minimalisere det, blant annet ved å gi flere privilegier til enkelte personer.

Avstand kan også bety avstand innenfor kirkehierarkiet. Prestene ville vært lengst unna paven, og som nevnt var det prestene som i hovedsak motsa reformene som kom til Norge.

Også personlige interesser kan ha hatt en påvirkende effekt. Konflikter innad aristokratiet, både geistlige og verdslige, kunne ha ført til støtte for kong Sverre.

En annen faktor er informasjon. Det ville vært vanskeligere for paven enn kong Sverre å ha kunnskap om de faktiske forholdene i Norge.

KONKLUSJON

Når det ligger en usikkerhet rundt kildene og det som har hendt, vil det naturlig nok bli vrient å komme med en konkret konklusjon; «sånn var det». Problemstillingen kan derimot besvares på grunnlag av mistanker om hva som kan ha hatt størst effekt.

De kirkelige straffene klarte å svekke stillingen til kong Sverre, men ikke kraftig nok til å velte ham av tronen. Avstanden gjorde at det tok tid for paven å iverksette nye tiltak, som kan ha gjort det mulig for kong Sverre å holde tronen.

Kirken ble splittet, der en del støttet Sverre, en annen støttet paven og erkebiskopen. Det virker som at hovedfaktoren til at kong Sverre holdt tronen var gjennom støtten han fikk fra deler av geistligheten, muligens som en effekt av hans overtalelser ved hjelp av det falske brevet, utsagn som støttet at han var valgt av Gud, drømmene sine, samt *En tale mot biskopene*. Kong Sverre trengte ikke pavens velsignelse.

Handlingene til kong Sverre for å opprettholde en viss grad av støtte fra deler av kirken og med 'birkebeinerstormmennene' bak seg som ga militær makt, kan virke som hovedgrunnene til at kirken ikke fikk avsatt han, selv med pave Innocens imot seg.

HE WHO SPOKE AGAINST ROME. HOW DID KING SVERRE KEEP THE THRONE?

BY ANDREAS BREDRUP GJERDE FROM
KONGSBERG UPPER SECONDARY SCHOOL

A research project about Sverre Sigurdsson, who reigned as King of Norway from 1184 to 1202. The project explores the historical circumstances which made it possible for King Sverre to keep the throne after he split with the Church and was excommunicated by Pope Innocent III in 1194.

Since Gjerde's paper is a purely historical investigation into Sverre Sigurdsson, the paper is based on secondary sources, i.e. different works of history. The closest the author gets to a first-hand account of the relationship between Sigurdsson and the Church is the translated correspondence of Pope Innocent III.

Gjerde is quick to point out the pitfalls of using second-hand accounts and personal correspondence as the basis of a project. Pope Innocent III's papers may very well be based on faulty and tendentious information, and may not provide an accurate picture of the conflict between the Church and Sigurdsson. However, this is common in all attempts at interpreting historical events. The historical period of Sigurdsson and Pope Innocent III is well documented, but Gjerde acknowledges the possibility of flaws in second-hand accounts as well as differing accounts of controversial historical events.

Due to tendentious presentation of historical events in the sources available to him, Gjerde finds it hard to conclusively identify the historical factors that let Sigurdsson remain on the throne, even after losing the support of the Church. In spite of this, Gjerde concludes that the hostile Church definitely was a thorn in the side of Sigurdsson's rule, to the degree that Sigurdsson's son, Haakon, immediately following his father's death, tried to appease the Church.